

ด้านที่ 5

ด้านพัฒนาและ บริหารจัดการองค์กร

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสำนักงานสีเขียว (Green office)
สู่การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

สังเคราะห์องค์ความรู้จากการจัดการความรู้

(Knowledge Management Synthesis)

ประเด็นการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการองค์กร

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสำนักงานสีเขียว (Green office)

สู่การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ผลการพิจารณาตัดสินพบว่า การจัดการความรู้ในพันธกิจการบริหารองค์กร ประเด็น แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสำนักงานสีเขียว (Green Office) สู่การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน วิทยาลัยที่ได้รับรางวัล ส่วนใหญ่มีการพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลลัพธ์การจัดการความรู้ที่ชัดเจนจนเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสมควรเผยแพร่ให้หน่วยอื่นได้พิจารณานำไปปฏิบัติตามบริบท เพื่อพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร โดยประกอบด้วย ๕ ผลงาน ได้แก่

แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 1 การดำเนินงานสำนักงานสีเขียว เพื่อลดค่าก๊าซเรือนกระจกสู่ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน(วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จังหวัดนนทบุรี)

การดำเนินงานของวิทยาลัยแห่งนี้มุ่งเน้นการยกระดับองค์กรสู่สำนักงานสีเขียว เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผ่านการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงาน น้ำ กระดาษ และวัสดุสิ้นเปลืองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) สายสนับสนุนรวม 32 คน ร่วมกันขับเคลื่อนกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) ผ่านวงจรคุณภาพ PDCA และการถอดบทเรียนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเครือข่ายภายนอก ผลลัพธ์ความสำเร็จในระดับบุคคลสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมรักโลกของบุคลากรได้อย่างมีนัยสำคัญ ในระดับหน่วยงานเกิดคู่มือมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจนครอบคลุมเกณฑ์สิ่งแวดล้อมทั้ง 7 หมวด และระดับองค์กรสามารถลดค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง จนได้รับการรับรองสำนักงานสีเขียวในระดับ Green Office Plus ประจำปี 2568 สอดคล้องกับการวิเคราะห์ระดับองค์ความรู้ที่ยกระดับสูงขึ้นสู่ระดับ Creative-Based (CB) ผ่านการทำงานวิจัยนวัตกรรม R2R เพื่อจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ

แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 2 Eco-Smart Remote สวิตซ์อัจฉริยะเปลี่ยนโลก เพื่อองค์กรสีเขียวไร้มลพิษ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่)

วิทยาลัยขับเคลื่อนการจัดการความรู้โดยกลุ่ม CoP ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง จำนวน 6 คน มีเป้าหมายยกระดับคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานสีเขียว กระบวนการ KM มุ่งรวบรวมอุปสรรคหน้างานมาประชุมเชิงปฏิบัติการและระดมสมองร่วมกับเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ 12 สถาบัน เพื่อสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ผลสัมฤทธิ์ระดับบุคคล ช่วยพัฒนาทักษะดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ของงานช่าง ระดับหน่วยงานเกิดคู่มือและชุดนวัตกรรมแบบ DIY ที่พร้อมใช้งาน และระดับองค์กรทำให้วิทยาลัยปลอดภัยจากมลพิษทางอากาศ (ฝุ่น PM 2.5) และประหยัดพลังงาน จัดเป็นองค์ความรู้ระดับ Creative-Based (CB) จากการคิดค้นนวัตกรรมจากฐานราก (Grassroots Innovation) เช่น เครื่องฟอกอากาศ DIY, ระบบแจ้งซ่อมออนไลน์, และระบบเซ็นเซอร์สปริงเกอร์รดน้ำอัตโนมัติ

แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 3 Low Carbon Behavior Web App (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท)

วิทยาลัยได้ริเริ่มโครงการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกของคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนรวม 85 คน โดยจัดตั้งกลุ่ม CoP จำนวน 4 คน ร่วมกันระดมสมองและทดลองใช้เครื่องมือเทคโนโลยีจนสามารถจัดทำ “Low Carbon Behavior Web App” ได้สำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ในระดับบุคคลสร้างความตระหนักรู้และความสนุกสนานผ่านกลไก Gamification ที่จูงใจให้แข่งขันลดคาร์บอน ในระดับหน่วยงานทำให้อาคารสถานที่ที่มีฐานข้อมูลพฤติกรรมสีเขียวแบบ Real-time ที่ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ตัดสินใจเชิงนโยบายได้ทันที และระดับองค์กรสามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ระยะยาวมุ่งยกระดับสู่นวัตกรรมต้นแบบ “Digital Green College” เพื่อขอรับใบรับรองความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) จัดเป็นองค์ความรู้ระดับ Creative-Based (CB) จากการคิดค้นและสร้างสรรค์ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลขึ้นมาใช้เองภายในองค์กร

**แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 4 การดำเนินงาน
สำนักงานสีเขียว (Green Office) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง
(วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง)**

วิทยาลัยมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการงานสำนักงานสีเขียวเพื่อคงระดับมาตรฐานการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นเลิศในระดับดีเยี่ยม (G-ทอง) อย่างต่อเนื่อง ขับเคลื่อนผ่านกลุ่ม CoP จำนวน 12 คน ที่บูรณาการกระบวนการ KM ผ่านการทบทวนเกณฑ์สิ่งแวดล้อมและนำข้อบกพร่องในอดีตมาปรับปรุงงาน ผลลัพธ์ระดับบุคคลทำให้บุคลากรและนักศึกษามากกว่าร้อยละ 80 เกิดพฤติกรรมใส่ใจสิ่งแวดล้อมจนเป็นนิสัย ระดับหน่วยงานเกิดคู่มือแนวปฏิบัติที่ใช้งานได้จริง 4 ฉบับ โดยเฉพาะระบบการประชุมไร้กระดาษ (Green Meeting) เติมรูปแบบร้อยละ 100 ซึ่งลดเวลาเตรียมเอกสารได้ 30 นาทีต่อครั้ง และระดับองค์กรประหยัดงบประมาณสาธิตูปโภคได้อย่างชัดเจน จัดเป็นองค์ความรู้ระดับ Creative-Based (CB) ด้วยการสร้างนวัตกรรมเชิงพฤติกรรม เช่น กิจกรรม Zero Waste Hero การใช้ป้ายสื่อสารดิจิทัล และการตั้งพีเลียงดิจิทัลเพื่อคอยสอนงานและหนุนเสริมระบบให้เกิดความยั่งยืน

**แนวปฏิบัติที่ดีจากผลงานการจัดการความรู้ เรื่องที่ 5 การจัดการขยะตาม
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช)**

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและจัดการความรู้ในการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่บุคลากร มุ่งพัฒนาวิทยาลัยให้เป็นสถานศึกษาที่สะอาด สวยงาม ปลอดภัย บนรากฐานความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ขับเคลื่อนผ่านกลุ่ม CoP ร่วมกับคณะทำงานหมวด 4 รวม 21 คน กระบวนการ KM เน้นการประชุมถอดบทเรียนหน้างานจริงและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ผลสัมฤทธิ์ระดับบุคคลทำให้เกิดพฤติกรรมลดและคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางอย่างถูกต้อง ระดับหน่วยงานเกิดคู่มือแนวปฏิบัติการจัดการขยะตามหลัก 3Rs และระดับองค์กรสามารถลดปริมาณขยะทั่วไปอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดินและน้ำ รวมถึงก๊าซเรือนกระจก จัดเป็นความรู้ระดับ Creative-Based (CB) ที่สกัดตกผลึกเป็นแก่นความรู้เรื่องการสร้างวัฒนธรรมสำนักงานสีเขียวที่ต้องระเบิดจากข้างใน และขยายผลสู่เครือข่ายชุมชนโดยรอบ

บทสรุป

การจัดการความรู้ (KM) ประจำปีงบประมาณ 2568-2569 ของวิทยาลัยพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก สะท้อนความสำเร็จในการยกระดับสถาบันการศึกษาแพทย์และสาธารณสุขสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนผ่านกระบวนการงานและพฤติกรรมดั้งเดิมสู่มาตรฐานสำนักงานสีเขียว (Green Office) และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ช่วยเปลี่ยนองค์ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ของบุคลากรให้กลายเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่ผสานเทคโนโลยีดิจิทัลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไว้ด้วยกัน

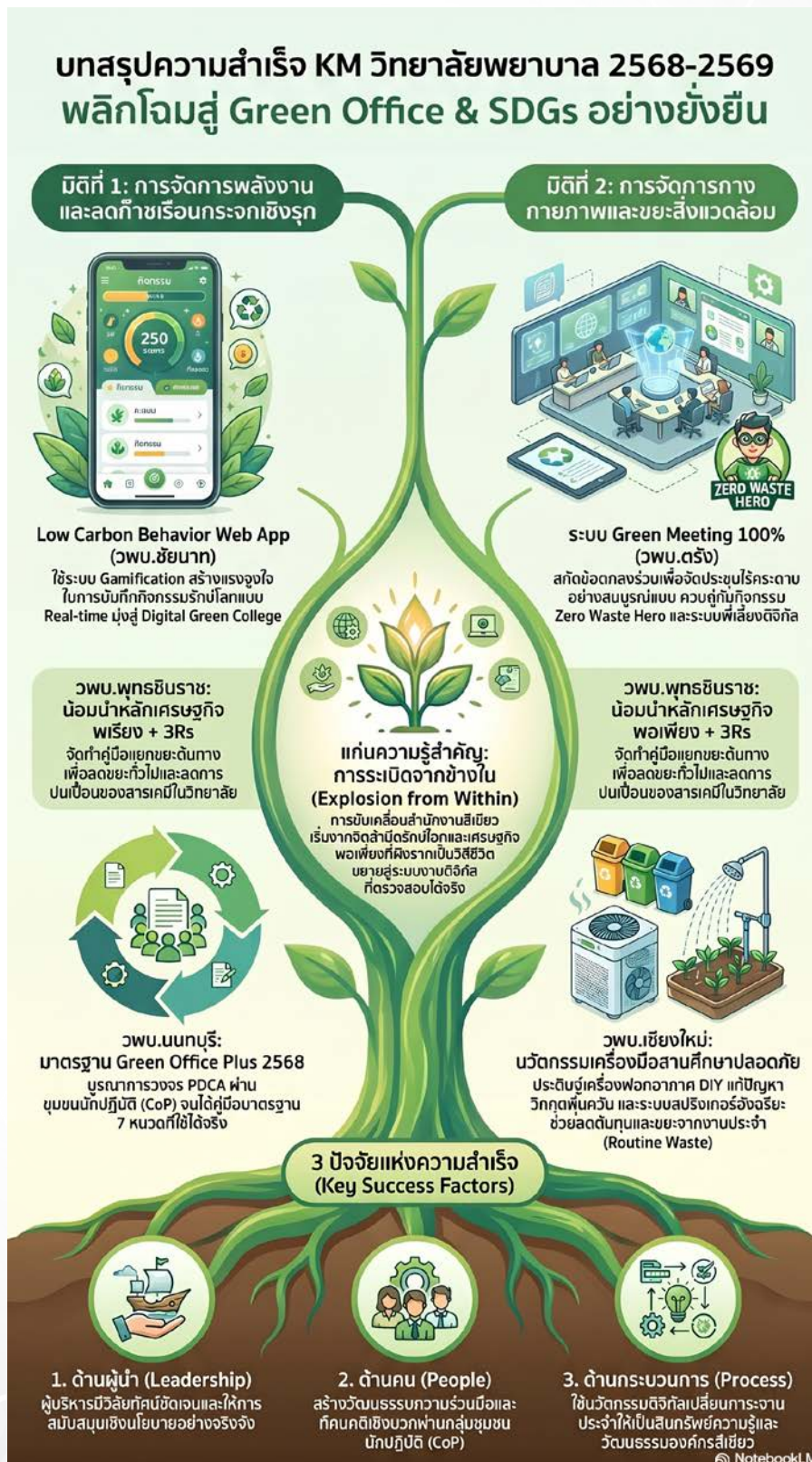
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของแต่ละสถาบันขับเคลื่อนบนฐานภารกิจงานประจำสู่นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Creative-Based: CB) โดยแบ่งเป็น 2 มิติหลัก ดังนี้

1. การบริหารจัดการพลังงานและลดก๊าซเรือนกระจกเชิงรุก: วทบ.จังหวัดนนทบุรี บูรณาการวงจร PDCA ผ่านกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) จนได้คู่มือมาตรฐาน 7 หมวด คว่ากรับรองระดับ Green Office Plus 2568 ขณะที่ วทบ.ชัยนาท นำระบบ Gamification มาพัฒนาเป็น Low Carbon Behavior Web App สร้างแรงจูงใจในการบันทึกกิจกรรมรักษ์โลกแบบ Real-time มุ่งสู่ Digital Green College และด้าน วทบ.ตรัง รักษาระดับผลประเมินสีเขียว (G-ทอง) โดยสกัดข้อตกลงร่วมจัดทำระบบประชุมไร้กระดาษ (Green Meeting) 100% ร่วมกับระบบพี่เลี้ยงดิจิทัลและกิจกรรม Zero Waste Hero

2. การจัดการทางกายภาพและขยะสิ่งแวดล้อม: วทบ.พุทธชินราช น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ร่วมกับหลัก 3Rs สร้างคู่มือแยกขยะต้นทาง ช่วยลดปริมาณขยะทั่วไปและการปนเปื้อนสารเคมีอย่างมีนัยสำคัญ สอดรับกับ วทบ.เชียงใหม่ ที่ขับเคลื่อนโดย CoP ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง ร่วมกับเครือข่ายอุดมศึกษา 12 สถาบัน สกัดประสบการณ์ทำงานมาประดิษฐ์เครื่องมือสถานศึกษาปลอดภัย เช่น เครื่องฟอกอากาศ DIY แก้วกักตุนฝุ่นควัน, ระบบเซ็นเซอร์และสปริงเกอร์อัจฉริยะ ช่วยลดต้นทุนและขยะจากงานประจำ (Routine Waste) ลงอย่างมหาศาล

แก่นความรู้สำคัญ (Knowledge Statement): การขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่สำนักงานสีเขียวที่ยั่งยืน ต้องเริ่มจาก "การระเบิดจากข้างใน" โดยฝังรากฐานเศรษฐกิจพอเพียงและจิตสำนึกรักษ์โลกให้เป็นวิถีชีวิต ควบคู่กับการทำคู่มือปฏิบัติงานที่ชัดเจน แล้วใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เข้าถึงง่ายมาเป็นเครื่องมือลดขั้นตอน เพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้แบบ Real-time และพร้อมขยายผลร่วมกับภาคีเครือข่าย

บทสรุป: ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ (1) ด้านผู้นำ (Leadership) ที่มีวิสัยทัศน์และสนับสนุนเชิงนโยบายอย่างจริงจัง (2) ด้านคน (People) วัฒนธรรมความร่วมมือและทัศนคติเชิงบวกของกลุ่ม CoP และ (3) ด้านกระบวนการ (Process) การใช้นวัตกรรมดิจิทัลเปลี่ยนภาระงานประจำให้เป็นสินทรัพย์ความรู้ถาวร หลอมรวมค่านิยมรักษ์โลกให้กลายเป็นวิถีและวัฒนธรรมองค์กรสีเขียวที่ยั่งยืน

ประเด็นที่ 7 : บทสรุปความสำเร็จ KM วิทยาลัยพยาบาล 2568-2569
พลิกโฉมสู่ Green Office & SDGs อย่างยั่งยืน